

guinis, et ministri omnes, qui sententiam exequentur (3), cunctique demum, qui alienæ mortis, aut mutilationis participes fuerint (4).

(1) S. Augustinus ep. 153 ad Macedon. opp. tom. 2 col. 524 ed. Maurin. Venet. 1729 S., Ivo Carnotensis epistol. 246 opp. par. 2 pag. 106 ed. Paris. 1647 Conc. Sardicense can. 7 et 8 tom. 2 col. 662 et 663 collect. Labbæi.

(N. S. Irregularis ex defectu Lenitatis is dicitur, qui alicujus morti, etiamsi juste, ac legitime illata sit, se interposuerit. Ecclesia enim semper à sanguine abhorruit. Quamobrem Apostolus in Episcopis, et Diaconis inter cetera requirit, ut non sint percussores: et Conc. Tolet. IV Canone 51 alias 50, in iis tantummodo causis Clericos à Regibus iudices fieri permittit, ubi iurejurando supplicii indulgentia promittitur, non ubi discriminis sententia præparetur. Si quis ergo Sacerdotum, contra hoc commune consultum, discussor in alienis periculis extiterit, reus effusi sanguinis apud Christum, et apud Ecclesiam, perdat proprium gradum. Idem præscribit Syn. Tolet. XI Can. 6, apud Gratian. Can. 29 Cap. 23 Q. 8)

(2) Cap. 5 et 9. Ne Cleric. vel Monach.

(3) Can. 50 caus. 25 q. 8; cap. 5 et 9. Ne Cleric. vel Monach.

(N. S. Quod ad testes spectat, nihil certi Jure Canonico statutum est; at vero distinguunt DD. inter testes voluntarios, et necessarios, sive coactos; atque illos irregulares fieri docent, haud vero istos, ubi ad testimonium ferendum à publicis Judicibus cogantur.)

(4) Cap. 24 de Homicid. volunt. vel casual.

(N. S. Duo hic postremo omnino animadvertenda. Primum: Ejusmodi Irregularitatem contrahere non Clericos modo, verum et Laicos: unde hi Ordines, quin et ipsam clericalem Tonsuram, citra dispensationem suscipere ventantur. Alterum: Non Laicos modo, verum et Clericos in ejusmodi Irregularitatem non incurrere, ubi sententia sanguinis executioni demandata non sit; neque refert videre, num fortuito eventu, an fraude executio impedita fuerit; quum irregularitas hæc, ex jure positivo inducta, strictam velit interpretationem.)

41. Quod si clericus, qui civile habet imperium in suos, criminales causas alteri committat, eumque justitiæ debitum exequi jubeat, irregularis non est, quamquam à iudice mortis sententia proferatur (1). Ne quis autem ansam habeat ad vexandos impune clericos, statuit Bonifacius VIII (2), eos irregulares non esse, cum illatas sibi à laicis injurias persequuntur, modo vere, atque ex animo declarent, se non ultores injuriarum agere, ut sanguis effundatur (a).

(1) Cap. ult. Ne Cleric. vel Monach. in 6.

(2) Cap. 2 de Homicid. in 6.

(a) *Idem protestari tenentur clerici in causa sanguinis ad testimonium dicendum vocati.*

42. Sunt etiam, uti dicebamus, irregulares ii, quorum mens

sana non est, et huc vocantur amentes, furiosi, energumeni et, quotquot vel natura, vel morbo mente sunt imbeciliores (1): præterea qui bona fama non sunt, et huc referendi hæretici, schismatici, apostatæ, atque ii, quorum pater, avusque * aut mater, * hæretici sunt, vel hæretici decesserunt (2), itemque adulteri, perjuri, falsi testes, lenones, et rei ceterorum criminum, quæ alicui infamiam inferunt (3). Crimina hæc, aut nota omnibus, aut iudicio probata, eorum reos ab ordinibus repellunt (4).

(1) Can. 5, 4, 5, dist. 55. Vid. Conc. Aurelianense III, Can. 6 col. 1275 tom. 5, et Toletanum II. Can. 1 et 2 apud Labbæum tom. 5 col. 879 ed. Venet., S. Gregor. M. Dial. lib. 2 cap. 19 opp. tom. 2 col. 240 ed. Paris. 1705.

(2) Cap. 15 de Hæret. in 6.; *leg. 5 lit. 5 Lib. 12 Novis. Compilat.*

(3) Can. 17 cau. 6 q. 1.

(4) Cap. 4 et ult. de Tempor. ordinal. ubi statuitur: Si proposita crimina ordine judiciario comprobata, vel alias notoria non fuerint, non debent hi (præter reos homicidii), post penitentiam, in jam susceptis, vel suscipiendis ordinibus impediri.

43. Vacuitas ab omni sorde eo spectat, ut ordines suscepturi nullam dedecus, nullasque sordes ex natiuitate contraxerint. Ea de causa ab ordinibus arcentur illegitimi (1); nisi postea nuptiæ inter eorum parentes rite concilientur (2), aut nisi religionem professi, monumento hoc pietatis natalium sordes eluerint; quia tunc recte ordinibus initiantur, licet à sui Ordinis præfecturis, nisi primum ea lege soluti fuerint, abstinere se debeant (3). Sed et bona cum venia Episcopi, aut Summi Pontificis ordines suscipere potest illegitimus, atque etiam consequi ecclesiasticos Magistratus. In minoribus ordinibus, et beneficiis simplicibus satis est venia Episcopi (4); in ordinibus sacris, parochiis, dignitatibus Summi Pontificis venia desideratur (5).

(1) Hujus irregularitatis nullam antiqui canones rationem habuisse videntur. Nam can. 8. Nicephori Confessoris, apud Cotelerium Eccl. Græc. monum. t. 5 p. 146 Paris. 1636, habentur hæc: Qui ex concubina, aut bigamis, vel trigamis nati sunt, modo vitam exhibuerint sacerdotio dignam, ordinantur. Consentiant antiqui Patres, quorum testimonia Gratianus describit dist. 56; idquod late demonstrat Christianus Lupus in Synod. Gener. et Prov. t. 4 c. 12 dissert. 1 præm. p. 56 ed. Venet. 1725. Irregularitatem hanc, quæ ex natalium vitio procedit, memorat Innocentius III. lib. 1 ep. 444 t. 1 p. 460 ed. Paris. 1682; et ejus etiam antea meminerat decretum Urbani II. can. 1 dist. 56, et canon Synodi Pictaviensis in cap. 1 de Fil. Presbyt. Tam canon hic, quam illud decretum pertinent ad exitum fere sæculi XI.

(N. S. At idem Pont. Urbanus II Petrum, Legionensem Episcopum, ex illegitimo matrimonio natum, in episcopatu confirmavit: can. 14 ejus. Distinct. 56.)

(2) *Cap. 1 et 7. Qui fil. sint legit.* Necessè tamen est, quod inter parentes consistere poterit matrimonium, cum filii concepti sunt, ut postea per illud legitimi efficiantur. Vide literas Benedicti XIV datas ad Archiepiscopum S. Dominici, quæ extant in ejus *Bullario tom. 1 pag. 276 Constit. 115*, ubi ea de re solide, copioseque disputatur.

(3) *Cap. 1 de Fil. Presbyter.* Quæ autem servare oporteat, ut illegitimi regulare institutum recte suscipiant, explicant Gregorius XIV *Constit. circumspecta 5 pag. 252 tom. 5 par. 2*, et Clemens VIII. *Constit. in suprema 268 pag. 409 tom. 15 par. 2. Bullarii*, quæ constitutiones mitigant, et relaxant severitatem constitutionum ea de re à Sixto V. editarum.

(4) *Cap. 1 eod. in 6.*

(5) *Cap. ult. eod., cap. 1 eod. in 6.*

14. Atque hæc quidem venia non latius explicanda, sed certos intra fines cohiberi debet, et ideo cui data copia est suscipiendorum ordinum, non ei data etiam videtur copia obtinendi beneficii, nec cui permissum est unum beneficium, licet plura obtinere (1). Decet autem hujus veniæ cupidum cuncta narrare, ac patefacere Summo Pontifici; et potissimum significare oportet, num beneficium, quod illegitimus petit, situm sit in eadem ecclesia, in qua pater ejus ministrat, vel ministravit. Difficilius enim in hac ecclesia illegitimo beneficium permittitur; cum sacri canones, ut omnis à beneficiis imago hereditariæ successio- nis arceatur, et nulla sit reliqua memoria conjugii, beneficio potiri illegitimos vetent, aut aliquod obire munus in ecclesia, in qua eorum pater dignitatem, aut beneficium obtinuit (2). Imo nec filius Presbyteri legitimus, scilicet ex justo conjugio susceptus ante ordinationem, sine venia Sedis Apostolicæ proxime succedere potest in beneficio patris, nisi media persona intercesse- rit, in quam illud post patrem collatum fuerit (3).

(1) *Cit. cap. 1 et cap. 2 de Fil. Presbyt.* Vid. *Rebuf. in Prax. benefic. par. 1 tit. de dispensat. super defect. natal. num. 47 et seq.*

(2) *Cap. 15 et 16 de Fil. Presbyt.* Conc. Trident. *sess. 25 cap. 15 de Reform.* Clemens VII *Const. ad canonum 37 tom. 4 par. 1 pag. 92. Bullar. ed. ind.*

(3) *Cap. 7, 11 et 17 de Fil. Presbyt.* At filius Presbyteri illegitimus, ne media quidem intercedente persona, ac nunquam omnino consequi potest beneficium, quod ejus pater obtinuit, uti declaravit Clemens VII *in cit. const. ad canonum.*

15. Ob notam, et suspitionem, quam præbuerunt, inconti- nentiæ (1), ab ordinibus arcentur bigami, qui scilicet plures nuptias contraxerunt. Triplex autem est bigamia, vera, inter- pretativa, et similitudinaria. Vera bigamia est, quam modo des- cripsimus, nempe duplex conjugium; interpretativa, in qua non

re, sed interpretatione quadam duplex matrimonium considera- tur, veluti si quis ducat uxorem alio marito viduatam (2), aut ab alio corruptam, antequam suo se immisceret conjugii (3); si- militudinaria est, cum quis solemnem castitatis voto devinctus, uxo- rem accipit, cumque ea liberis dat operam (4).

(1) Caput hoc irregularitatis ex nota incontinentiæ repetunt Græci Patres, quibus et Latinorum quidam assentiuntur. S. Jo Chrysostomus. *Homil. 2 in ep. ad Titum opp. tom. 11 pag. 758 ed. Paris. 1754*, explicans illa Apostoli verba, oportere Episcopum esse unius uxoris virum, habet hæc: *eademque opera impudicos castigat, non sinens eos post secundas nuptias ad Eccle- siæ regimen assumi.* Eadem dicit S. Hieronymus *in eadem ep. ad Titum cap. 1 col. 696 opp. tom. 7 ed. Ver. 1757.* Confer etiam Tertullianum *ad uxorem lib. 1 cap. 7 pag. 165 ed. Venet. an. 1744.* Esse autem ab ordinibus, tamquam bigamum, repellendum eum etiam, qui ante baptismum uxorem unam accepit, alteram post baptismum, docent Innocentius I. *Ep. 17 ad Ma- cedon. Episc. cap. 2 apud Constantium col. 851, et Ep. ad Epis. Syn. To- let. cap. 6**; Leo M. *ep. 6 ad Anastas Thessalon. cap. 3 opp. tom. 1 col. 621 edit. Venet. Ballerin.*, Ambrosius *de Offic. ministr. lib. 1 cap. 50 opp. tom. 4 pag. 415 edit. Venet. 1781*, licet alia Hieronymi fuerit, aliorumque sententia.

(2) *Can. 59 dist. 50.; *Syn. Tolet. I can. 5.**

(3) *Can. 2 dist. 55, can. 11 et 12 dist. 54, cap. 1 de Bigam. non ordin.; *leg. 55 tit. 5 Partit. 1.**

(4) *Cap. ult. eod.*

16. Verum hoc irregularitatis genus vulgo repetimus à con- junctione Christi cum Ecclesia, quam significare non potest bi- gami matrimonium (1). Propterea bigamus non habetur, qui alie- nam viduam, sed non compressam à viro, accepit uxorem (2), nec qui plures fœminas in incestum, aut in stuprum illexit (3).

(1) Primus hanc irregularitatem ad defectum significationis sacramenti retulisse videtur S. Augustinus *de Bon. conjug. cap. 13 opp. tom. 6 col. 531 ed. Maurin. Venet. 1751*, ac S. Leo *ep. 12 cap. 3 opp. tom. 1 col. 660 ed. Ven. Ballerin.* Eadem sententia est Cælestini III *in cap. 5 de Bigam. non ordin.*, et ceterorum Pontificum in decretalibus, et ideo nunc hujusmodi irre- gularitas ex hac ratione repetitur.

(2) *Cap. 5 de Bigam. non ordin.*

(3) *Cap. 6 eod., can. 7 dist. 54.*

(N. S. Demum Irregularis quoque ille censendus est, qui in probabili du- bio versatur, num actum admiserit, cui Irregularitas certo adnexa est. Quod dubium *Facti* à Moralisticis vulgo dici consuevit. Profecto *Cap. 12 de Homic.* Clemens III consultus de Presbytero dubitante de homicidio à se perpetrato in hunc modum respondit: *Quia vero, utrum occasione vulneris decessis- set, dubium habetur: tuæ discretioni duximus respondendum, quod, quum in dubiis, semitam debeamus eligere tutiorem, te convenit injungere Pres- bytero memorato, ut in sacris ordinibus non ministret.*—In his recensendis irregularitatibus perbelle Alph. *Sapiens à Leg. 13 tit. 6 Partit. 1.*)

17. Irregularitates quædam perpetuæ sunt, quædam temporariæ, et hæ quidem statim desinunt, sublata causa, unde procedunt. Ita qui caret idonea scientia, ætate, libertate, cum liber est factus, cum ætatem, et scientiam adeptus est, recte ordinibus initiatur. Perpetuæ irregularitates, quas induxit Jus Ecclesiasticum, tolluntur venia Sedis Apostolicæ; verum in homicidio voluntario venia dari non solet, neque ei locus est, cum quis animi, aut corporis vitio non est aptus omnino ad suscipiendos ordines, atque ad obeunda munera, quæ eorum propria sunt. In occultis criminibus solvit lege etiam Episcopus, excepto homicidio voluntario (1).

(1) Conc. Trident. sess. 24 cap. 6 de Reform.

(N. S. In Hispania Generalis S. Cruciatæ Commissarius dispensare potest in quibuslibet Irregularitatibus, iis exceptis, quæ contractæ sunt ex homicidio voluntario, Simonia, Apostasia à Fide, Hæresi, aut prava Ordinum susceptione; ut ex Bulla S. Cruciatæ, ut vocant, constat.) *Similiter Apost. in istis Regnis Nuntio quasdam irregularitates tollendi facultas conceditur; ut ex Brevi inserto leg. 4, tit. 4, lib. 2 Novis. Compilat. apparet.*

TITULUS VIII.

QUIBUS MODIS POTESTAS JURISDICTIONIS, ET ECCLESIASTICA BENEFICIA AMITTANTUR.

1 ET 2. POTESTAS JURISDICTIONIS, ET ECCLESIASTICA BENEFICIA VEL PŒNÆ CAUSA, VEL VOLUNTATE NOSTRA AMITTUNTUR.

1.

Amittunt sæpe clerici ecclesiastica beneficia, et amittunt jurisdictionem, quam acceperunt. Ordinis potestas semper in iis fixa hæret, uti hæret in animo character, qui semel impressus deleri non potest, licet interdum aliquis hujus potestatis usu prohibeatur. Verum potestas jurisdictionis, quæ tota pendet ex imperio in subditos, plane tollitur, et extinguitur, cum quis non amplius habet subditos, in quos illam exerceat.

2. Simili modo etiam ecclesiastica beneficia amittuntur. Cum enim ea consistant in jure percipiendi fructus honorum ecclesiasticorum, in officio, in honoris gradu, in jurisdictione, facile intelligitur, hæc omnia tolli posse; iis vero sublatis beneficia amittuntur necesse est. Duobus autem modis beneficia, et potestatem jurisdictionis amittimus, voluntate nostra, hoc est

per renunciationem, translationem, permutationem, atque extra voluntatem nostram, ac pœnæ causa, scilicet per depositionem, aut degradationem.

SECTIO I.

DE RENUNCIATIONE.

3. DUPLEX RENUNCIATIO; QUALIS TACITA.—4. QUALIS EXPRESSA EST?—5. AUCTORITAS SUPERIORIS, UT RENUNCIATIO VALEAT.—6. JUSTÆ RENUNCIATIONIS CAUSÆ.—7. DISCRIMEN INTER RENUNCIATIONEM LOCO TANTUM, AC RENUNCIATIONEM LOCO, ET DIGNITATI.—8. BENEFICIA CORAM QUO DIMITTANTUR?—9. RENUNCIATIO PURA, AN SUB CONDITIO.—10. QUÆ IN RENUNCIATIONIBUS OBSERVANDA?—11. RENUNCIATIO FIT ETIAM PER PROCURATOREM.

3.

Renunciatio, quæ et resignatio dicitur (a), definiri potest, ecclesiastici magistratus, et beneficii ex auctoritate superioris sponte, ac legitime facta abdicatio. Ea vel tacita, vel expressa est. Tacita oritur ex facto ipso, atque à Jure inducitur, cum beneficiatus uxorem ducit (1), cum Regularis Instituti professionem emittit (2), cum beneficium consequitur, quod priori repugnat, sive, ut inquirunt, *incompatibile* est (3). Tunc enim vacant beneficia, quæ simul cum nuptiis, cum Regulari instituto, cum altero incompatibili beneficio stare non possunt.

(1) Cap. 1 et 5 de cleric. conjug.

(2) Cap. 4 de Regular. in 6.

(3) Cap. 28 de Præben.

(a) *Proprie tamen *renuntiatio* simplex beneficii dimissio, resignatio tamen conditionata, appellantur.*

4. Expressa est, quæ fit verbis dimittendi animum declarantibus, sive ea ore sint prolata, sive comprehensa literis conceptis forma, quæ à jure præscribitur. De his expressis renunciationibus agendum nobis est, quæ olim non probatæ sacris canonibus, in more esse cœperunt, potissimum Alexandro III. Pontifice, justis allatis causis (1).

(1) Cap. 20 de Renunc.

5. Magistratibus, et beneficiis se abdicare cuivis licet, etiam